

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 23. februārī*

Lieta C-201/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *hof van beroep te Antwerpen* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 27. aprīlī un Tiesā reģistrēts 2004. gada 5. maijā, tiesvedībā

Belgische Staat

pret

Molenbergnatie NV.

TIESA (otrā palāta),

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*],
tiesneši J. Makarčiks [*J. Makarczyk*] (referents) un R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*],

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerālvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Molenbergnatie NV* vārdā — E. Geverss [*E. Gevers*] un J. Geverss [*J. Gevers*],
advocaten,
- Beļģijas valdības vārdā — D. Hāvena [*D. Haven*], pārstāve,
- Eiropas Kopienų Komisijas vārdā — K. Lūiss [*X. Lewis*] un M. van Beks [*M. van Beek*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 30. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienų Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Muitas kodekss”) noteikumus, kas regulē muitas parāda piedziņu.

- 2 Šis lūgums tika izteikts strīdā starp *Belgische Staat* (Beļģijas valsti) un *Molenberg-natie NV*, muitas aģenti (turpmāk tekstā — “aģente”), par ievadmuitas un antidempinga nodokļa vēlāku piedziņu.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Muitas kodeksa VII sadaļas 3. nodaļa attiecas uz muitas nodokļa parāda piedziņu, kas šī paša kodeksa 4. panta 9. punktā ir definēta kā personas pienākums samaksāt ievadmuitas nodokļus vai izvedmuitas nodokļus, kuri attiecībā uz atsevišķām precēm piemērojami saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienas noteikumiem.
- 4 3. nodaļas 1. iedaļa ar nosaukumu “Muitas nodokļa summas iegrāmatošana un paziņošana parādniekam” ietver 217.–221. pantu.
- 5 Saskaņā ar Muitas kodeksa 217. panta 1. punktu:

“Ikvienu muitas parāda rezultātā radušos ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa summu, turpmāk sauktu “nodokļa summa”, muitas dienesti aprēķina, tiklīdz to rīcībā ir nepieciešamie dati, un ieraksta uzskaites dokumentos vai jebkurā citā līdzvērtīgā dokumentā (iegrāmatošana).

Pirmo daļu nepiemēro:

- a) antidempinga vai kompensācijas pagaidu maksājuma ieviešanas gadījumā;
- b) ja pēc likuma iekasējamā nodokļa summa pārsniedz to, kas aprēķināta, pamatojoties uz saistošo izziņu par tarifu;
- c) ja noteikumi, kas pieņemti saskaņā ar Komitejas procedūru, ļauj muitas dienestiem nepildīt prasību iegrāmatot nodokļa summas, kas mazākas par noteikto apmēru.

Muitas dienesti var atskaitīt nodokļa summu, kuru saskaņā ar 221. panta 3. punktu nevarēja darīt zināmu parādniekam pēc atvēlētā laika.”

6 Minētā kodeksa 220. panta redakcija ir šāda:

“1. Ja muitas parāda rezultātā radusies muitas nodokļa summa nav iegrāmatota saskaņā ar 218. un 219. pantu vai iegrāmatota zemākā apjomā nekā ir pēc likuma uzliedzamā muitas nodokļa summa, tad nodokļa summa, kas jāsedz vai kas paliek vēl nesegta, iegrāmatojama divu dienu laikā pēc dienas, kurā muitas dienesti ir noskaidrojuši lietas apstākļus un ir gatavi aprēķināt pēc likuma maksājamo muitas nodokļa summu un noteikt parādnieku (vēlāka iegrāmatošana). Šis termiņš var tikt pagarināts saskaņā ar 219. pantu.

2. Izņemot gadījumus, kas minēti 217. panta 1. punkta otrajā un trešajā ievilkumā, vēlāku iegrāmatošanu nedrīkst izdarīt, ja:

- a) sākotnējais lēmums neiegrāmatot muitas nodokli vai iegrāmatot to mazākā apjomā, nekā tas pēc likuma apliekams, ticis pieņemts, pamatojoties uz vispārīgiem noteikumiem, kas vēlāk atcelti ar tiesas lēmumu;

- b) pēc likuma apliekamā muitas nodokļa summa kļūdaini iegrāmatota muitas dienestu kļūdas dēļ, kuru attaisnojošu iemeslu dēļ nav varējusi atklāt persona, kas atbild par samaksu, ja pēdējā rīkojusies labticīgi un ievērojusi visus spēkā esošos noteikumus par muitas deklarāciju;

- c) noteikumi, kas pieņemti saskaņā ar Komitejas procedūru, atbrīvo muitas dienestus no pienākuma izdarīt vēlāku iegrāmatošanu, ja muitas nodokļa summa nepārsniedz noteiktu apmēru.”

7 Muitas kodeksa 221. pants paredz:

“1. Muitas nodokļa summu, tiklīdz tā iegrāmatota, dara zināmu parādniekam saskaņā ar attiecīgajām procedūrām.

2. Ja maksājamā muitas nodokļa summa ir iegrāmatota muitas deklarācijā zināšanai, muitas dienesti var noteikt, ka summa nav jādara zināma saskaņā ar 1. punktu, ja vien norādītā nodokļa summa neatbilst šo dienestu noteiktajai summai.

Neskarot 218. panta 1. punkta otrās daļas piemērošanu, ja izmanto iepriekšējā daļā minēto iespēju, preču atlaišana, ko veic muitas dienesti, ir līdzvērtīga iegrāmatotās muitas nodokļa summas paziņošanai parādniekam.

3. Paziņošana parādniekam nav vajadzīga pēc triju gadu termiņa izbeigšanās, skaitot no muitas parāda rašanās dienas. Tomēr, ja muitas dienesti nav varējuši aprēķināt precīzu pēc likuma maksājamo summu tādas darbības rezultātā, kas var būt par pamatu kriminālvajāšanai, šādu paziņošanu var izdarīt pēc triju gadu termiņa beigām, ciktāl to ļauj spēkā esošie noteikumi.”

8 Muitas kodeksa VII sadaļas 4. nodaļas nosaukums ir “Muitas parāda dzēšana”. Šajā nodaļā ir ietverti divi panti, tās 233. pants nosaka:

“Neskarot spēkā esošos noteikumus par muitas parāda noilgumu vai šāda parāda nepiedzīšanu pēc likuma konstatētas parādnieka maksātnespējas gadījumā, muitas parāds tiek dzēsts:

a) samaksājot muitas nodokļa summu;

- 9 Muitas kodekss saskaņā ar tā 253. panta otro daļu ir piemērojams kopš 1994. gada 1. janvāra.
- 10 Pirms šī kodeksa spēkā stāšanās šo jomu regulēja Padomes 1979. gada 24. jūlija Regula (EEK) Nr. 1697/79 par to ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļu vēlāku piedziņu, kuri nav prasīti no personas, kas atbild par to samaksu, par precēm, kas deklarētas atbilstoši muitas sistēmai, kas ietver pienākumu maksāt šādus nodokļus (OV L 197, 1. lpp.), kas stājās spēkā 1980. gada 1. jūlijā, un Padomes 1989. gada 14. jūnija Regula (EEK) Nr. 1854/89 par ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļu iegrāmatošanu un par šo nodokļu, kas izriet no muitas parāda, samaksas nosacījumiem (OV L 186, 1. lpp.), kura ir piemērojama attiecībā uz iegrāmatotajām muitas nodokļa summām kopš 1990. gada 1. jūlija.
- 11 Saskaņā ar Regulas Nr. 1697/79 2. pantu:

“1. Ja kompetentās iestādes konstatē, ka visa vai daļa ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļa summa, kas likumīgi ir jāmaksā par precī, kas paredzēta muitas procesam, kas ietver pienākumu maksāt šādu nodokli, nav pieprasīta no parādnieka, tās uzsāk nesamaksāto nodokļu piedziņas procesu.

Tomēr šo piedziņas procesu nevar uzsākt pēc trīs gadu termiņa izbeigšanās, kad iegrāmatota sākotnēji no parādnieka pieprasītā summa vai kopš brīža, kad sakarā ar attiecīgo precī ir radies muitas parāds, iegrāmatošana nav veikta.

2. Piedziņas process 1. punkta izpratnē tiek uzsākts, paziņojot ieinteresētajai personai ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa summu, ko tā ir parādā.”

- 12 Regulas Nr. 1854/89 1. panta 2. punkta c) apakšpunktā ir ietverta jēdziena “iegrāmatošana” definīcija šādā redakcijā:

“[...] muitas dienesti ieraksta uzskaites dokumentos vai jebkurā citā līdzvērtīgā dokumentā ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa summu, kas atbilst muitas parādam.”

- 13 Šīs pašas regulas 2. panta 1. punkts paredz:

“Ikvienu muitas parāda rezultātā radušos ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa summu, turpmāk sauktu “nodokļa summa”, muitas dienesti aprēķina, tiklīdz to rīcībā ir nepieciešamie dati, un ieraksta uzskaites dokumentos.”

- 14 Regulas Nr. 1854/89 5. panta redakcija ir šāda:

“Ja muitas parāda rezultātā radusies muitas parāda summa nav iegrāmatota saskaņā ar 3. un 4. pantu vai iegrāmatota mazākā apjomā nekā ir pēc likuma uzliedzamā muitas nodokļa summa, tad nodokļa summa, kas jāsedz vai kas paliek vēl nesegta, iegrāmatojama divu dienu laikā pēc dienas, kurā muitas dienesti ir noskaidrojuši

lietas apstākļus un ir gatavi aprēķināt pēc likuma maksājamo muitas nodokļa summu un noteikt parādnienu. Šis termiņš var tikt pagarināts saskaņā ar 4. pantu.”

15 Minētās regulas 6. panta 1. punkts paredz:

“Muitas nodokļa summu, tiklīdz tā iegrāmatota, dara zināmu personai, kam tā ir jāmaksā, saskaņā ar attiecīgajām procedūrām.”

16 Muitas kodeksu groza, it īpaši, Eiropas Parlamenta 2000. gada 16. novembra Regula (EK) Nr. 2700/200 (OV L 311, 17. lpp.).

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

17 Aģente Beļģijā laika posmā no 1992. gada 9. aprīļa līdz 1994. gada 23. jūnijam citas sabiedrības vārdā un uz citas sabiedrības rēķina deklarēja Makao izcelsmes videokasešu importu no Honkongas.

18 Saskaņā ar vispārējo tarifu atvieglojumu režīmu, kas piemērojams jaunattīstības valstu izcelsmes precēm, šie importi tika atbrīvoti no muitas nodokļa.

- 19 Pēc Makao veiktas izmeklēšanas komisija izcelsmes jautājumos, kas izveidota ar Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulas Nr. 802/68 par preču izcelsmes jēdziena vispārējo definīciju (OV L 148, 1. lpp.) 12. pantu, nolēma nepiemērot šīm precēm tarifu atvieglojumu sakarā ar to, ka patiesībā to izcelsmes valsts ir Ķīna un līdz ar to šīs preces ir pakļautas attiecībā uz trešām valstīm piemērojamam ievadmuitas nodoklim, kā arī antidempinga nodoklim. Minētās komisijas lēmums dalībvalstīm tika paziņots 1994. gada 10. augustā.
- 20 Ar ierakstītu 1995. gada 27. februāra vēstuli Antverpenes muitas un akcīzes izmeklēšanas inspekcija informēja aģenti par minēto izmeklēšanu un paziņoja tai nesamaksāto ievadmuitas nodokļa un antidempinga nodokļa summu.
- 21 Saskaņā ar Beļģijas valdības viedokli minēto nodokļu summa tika iegrāmatota 1995. gada 7. martā.
- 22 Ar 1995. gada 29. septembra vēstuli Reģionālā muitas un akcīzes direkcija (turpmāk tekstā — “administrācija”) saskaņā ar Muitas kodeksa 220. panta 1. punktu paziņoja aģentei par vēlāku šo pašu nodokļu piedziņas pienākumu.
- 23 Saņēmusi aģentes iebildumus, administrācija saglabāja savu nostāju un 2000. gada 3. jūlijā iesniedza pret aģenti prasību tiesā. Ar 2002. gada 22. aprīļa spriedumu *rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* (Atverpenes Pirmās instances tiesa) administrācijas lūgumu atzina par nepamatotu, norādot, ka tā nelikumīgi ir prasījusi attiecīgo muitas nodokļu vēlāku piedziņu. It īpaši tiesa nosprieda, ka Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā noteiktais trīs gadu termiņš, kad aģentei tika paziņots par 1992. gada 9. aprīlī radušos muitas parāda summu, ir beidzies.

Šādos apstākļos *hof van beroep te Antwerpen* (Antverpenes Apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Muitas kodeksa [...] 217.–232. pants, proti, VII sadaļas (“Muitas parāds”) 3. nodaļas (“Muitas parāda summas samaksa [piedzīņa]”), kura sastāv no 1. iedaļas (“Muitas nodokļa summas iegrāmatošana un paziņošana parādniekam” — 217.–221. pants) un 2. iedaļas (“Muitas nodokļa summas samaksas termiņi un procedūras” — 222.–232. pants), noteikumi ir piemērojami muitas parāda, kas radies pirms 1994. gada 1. janvāra, piedziņai, bet piedziņa nav veikta vai aizsākta pirms šī datuma?

- 2) Gadījumā, ja uz pirmo jautājumu atbilde ir apstiprinoša, vai ar Muitas kodeksa [...] 221. pantu noteiktā paziņošana vienmēr notiek pēc muitas nodokļa summas iegrāmatošanas vai, citiem vārdiem sakot, ar Muitas kodeksa [...] 221. pantu noteiktai paziņošanai vienmēr ir jānotiek pirms muitas nodokļa summas iegrāmatošanas?

- 3) Vai novēlota paziņošana par muitas nodokļa summu, proti, pēc trīs gadu termiņa izbeigšanās, kas paredzēts 221. panta 3. punktā Muitas kodeksa [...] sākotnējā versijā [spēkā pirms aizstāšanas (sākot no 2002. gada 19. decembra), kas izdarīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 16. novembra Regulas (EK) Nr. 2700/2000, ko groza ar 1992. gada 12. oktobra Regulu (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 311, 17. lpp.), 1. panta 17. punktu], lai gan muitas iestādes bija spējīgas tajā pašā termiņā noteikt likumīgi maksājamo muitas nodokļa precīzo summu, rada neiespējamību veikt pienākošos muitas parāda atmaksu vai arī šī parāda dzēšanu, vai citas juridiskas sekas?

- 4) Vai dalībvalstīm ir jānosaka procedūra, kādā ir jānotiek paziņošanai par muitas nodokļa summas atmaksu parādniekam, ko prasa Muitas kodeksa [..] 221. pants?

Apstipriņošas atbildes gadījumā — vai valsts, kas nav noteikusi procedūru, saskaņā ar kuru norisinās paziņošana par muitas nodokļa summas atmaksāšanu parādniekam, ko prasa Muitas kodeksa [..] 221. pants, var aizstāvēt viedokli, ka visi dokumenti, kuros norādīta muitas nodokļa summa, kas paziņota parādniekam (pēc ieģrāmatošanas), ir uzskatāmi par paziņošanu par muitas nodokļa summu parādniekam Muitas kodeksa [..] 221. panta izpratnē, pat ja šis dokuments nekādā veidā neatsaucas uz Muitas kodeksa [..] 221. pantu, ne arī precizē to, ka tā ir paziņošana par muitas nodokļa summu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un trešo jautājumu

- 25 Attiecībā uz pirmo jautājumu iesniedzējtiesa šaubās par Muitas kodeksa 217.–232. panta, kas ietverts VII sadaļas 3. nodaļā un attiecas uz muitas nodokļa parāda samaksu, piemērošanu laikā, jo saskaņā ar 253. panta otro daļu Muitas kodekss ir piemērojams kopš 1994. gada 1. janvāra.
- 26 Ar trešo jautājumu minētā tiesa lūdz Tiesu precizēt sekas, kas izriet no Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā noteiktā termiņa neievērošanas.

- 27 Vispirms ir jāprecizē, ņemot vērā lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu pamatojumu, kā to savu secinājumu 47. punktā norāda ģenerāladvokāts, ka pirmais jautājums, pat ja tā redakcija vispārēji atsaucas uz Muitas kodeksa 217.–232. pantu, galvenokārt attiecas uz šī paša kodeksa 221. pantu, precīzāk, iesniedzējtiesa jautā, vai šis pēdējais pants ir piemērojams attiecībā uz muitas parādu, kas radies pirms 1994. gada 1. janvāra, kura piedziņa ir uzsākta pēc šī datuma un pirms Regulas Nr. 2700/2000 spēkā stāšanās.
- 28 Līdz ar to, ņemot vērā pirmā un trešā jautājuma savstarpējo saistību attiecībā uz Muitas kodeksa 221. panta iedarbības vajadzīgo vērtējumu, šie jautājumi ir aplūkojami kopā.
- 29 Attiecībā uz pirmo jautājumu Beļģijas valdība uzskata, ka minētie panti ietver tikai materiālās tiesību normas un līdz ar to nav piemērojami muitas parādiem, kas radušies no 1994. gada 1. janvāra.
- 30 Eiropas Kopienu Komisija un aģente, balstoties uz 1981. gada 12. novembra spriedumu apvienotajās lietās no 212/80 līdz 217/80 *Salumi* u.c. (*Recueil*, 2735. lpp., 9. punkts), uzskata, ka šie paši panti, kas vienlaicīgi ietver gan materiālās, gan procesuālās tiesību normas, attiecībā uz to spēkā esamību nevar tikt skatīti atsevišķi, jo šīs normas ir nedalāmas. Tomēr to rezultāts ir atšķirīgs. Komisija uzskata, ka vēlākai muitas parāda, kas radies pirms 1994. gada 1. janvāra un kura piedziņa ir uzsākta pēc šī datuma, samaksai ir piemērojami tikai Regulas Nr. 1697/79 noteikumi. Aģente uzsver, ka atbilstoši tās uzskatam, šāda parāda piedziņai ir piemērojams Muitas kodeksa 217.–232. pants.

- 31 Saistībā ar šo ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru procesuālajiem noteikumiem parasti ir jāattiecas uz visām prāvām, kas ir uzsāktas brīdī, kad tie stājas spēkā, atšķirībā no materiālo tiesību normām, kuras parasti interpretē tā, ka tās principā neattiecas uz situācijām, kas izveidojušās pirms to stāšanās spēkā (skat. it īpaši 1993. gada 6. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-121/91 un C-122/91 *CT Control (Rotterdam)* un *JCT Benelux/Komisija, Recueil*, I-3873. lpp., 22. punkts, 1999. gada 7. septembra spriedumu lietā C-61/98 *De Haan, Recueil*, I-5003. lpp., 13. punkts, un 2002. gada 14. novembra spriedumu lietā C-251/00 *Ilumitronica, Recueil*, I-10433. lpp., 29. punkts).
- 32 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Salumi* u.c. 11. punktā Tiesa, izdarot izņēmumu no turpmāk tekstā atgādinātajām interpretācijas normām, secināja, ka Regula Nr. 1697/79, ar ko ievieš muitas nodokļu vēlākas piedziņas vispārējo tiesisko regulējumu, ietver gan procesuālās, gan materiālās tiesību normas, kas ir nedalāmas un kuras īpašos noteikumus attiecībā uz to iedarbību laikā nevar skatīt atsevišķi. Kā savu secinājumu 42.–46. punktā uzsver ģenerālvokāts, šādu izņēmumu pamato agrāka valsts tiesiskā regulējuma aizstāšana ar jaunāku Kopienų tiesisko regulējumu, kura mērķis ir panākt arī muitas nozarē ieviestās Kopienų likumdošanas vienotu un vienveidīgu piemērošanu.
- 33 Šajā gadījumā, ciktāl uzdotais jautājums attiecas vienīgi uz Muitas kodeksa, kura mērķis ir iepriekš pastāvējušā muitas tiesību nozarē piemērojamā Kopienų tiesiskā regulējuma it īpaši vairs spēkā neesošās Regulas Nr. 1697/79 un Regulas Nr. 1854/89 kodifikācija, piemērošanu laikā, nevar tikt piemērots iepriekš šī sprieduma 31. punktā atgādinātais interpretācijas principa izņēmums.
- 34 Tātad ir jānošķir materiālās un procesuālās tiesību normas. Līdz ar to iesniedzējtiesai attiecībā uz faktiem pamata prāvā, ar kuriem ir saistīts muitas parāds, kas radies pirms kodeksa piemērošanas brīža, ir jāatsaucas, no vienas puses, uz materiālajām

tiesību normām, kas ietvertas pirms šī brīža piemērojamā tiesiskajā regulējumā, un, no otras puses, uz Muitas kodeksā ietvertajām procesuālajām tiesību normām (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *De Haan*, 14. punkts, un 2003. gada 13. marta spriedumu lietā *C-156/00 Nīderlande/Komisija*, *Recueil*, I-2527. lpp., 35. un 36. punkts).

35 Ciktāl iesniedzējtiesas jautājums attiecas galvenokārt uz Muitas kodeksa 221. pantu, šajā stadijā ir jāpārbauda šī panta veidojošais noteikumu raksturs, ņemot vērā materiālo un procesuālo tiesību normu atšķirības.

36 Ir skaidrs, ka minētā panta 1. un 2. punkts ir tīri procesuāla rakstura normas.

37 Attiecībā uz 221. panta 3. punkta piemērojamību un, attiecīgi, tiesību normas raksturu, tas ir iesniedzējtiesas trešā jautājuma priekšmets. Iesniedzējtiesa šaubās arī par novēlotas nodokļa summas paziņošanas parādniekam sekām, proti, pēc šajos noteikumos paredzētā trīs gadu termiņa, kas būtībā ir pārņemts no Regulas Nr. 1697/79 2. panta 1. punkta, izbeigšanās (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Nīderlande/Komisija*, 6. punkts).

38 Šajā sakarā Beļģijas valdība, aģente un Komisija uzsver, ka gan Muitas kodekss, gan iepriekš piemērojamās normas attiecībā uz nodokļa summas paziņošanu parādniekam pēc trīs gadu termiņa izbeigšanās paredz parāda piedziņas neiespējamību. Atbilstoši to uzskatam, šīs neiespējamības sekas tomēr nav šī parāda dzēšana.

- 39 Nav apstrīdams, ka Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā paredzētā trīs gadu termiņa, kurā muitas iestādēm parādniekam ir jāpaziņo muitas parāda summa, izbeigšanās ir šķērslis šīm iestādēm prasīt minētā parāda piedziņu, izņemot gadījumu, ja muitas iestādēm nebija iespējams noteikt precīzu likumīgi maksājamo nodokļa summu saistībā ar kriminālsodāmu darbību. Līdz ar to attiecīgais noteikums vienlaicīgi ietver tiesību normu, kas regulē pašu muitas parādu, un tādējādi paredz tā noilguma termiņu.
- 40 Turklāt Muitas kodeksa 233. pants precizē, ka šī panta a)–d) apakšpunktā minētais muitas parāda dzēšanas dažādo iemeslu uzskaitījums neietekmē it īpaši noteikumus attiecībā uz muitas parāda noilgumu (šajā sakarā skat. 2002. gada 14. novembra spriedumu lietā C-112/01 *SPKR, Recueil*, I-10655. lpp., 30. un 31. punkts).
- 41 Tā kā pēc Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā noteiktā termiņa izbeigšanās iestājas parāda noilgums un tas tiek dzēsts, ir jāuzskata, ka šis noteikums ir materiāltiesiska norma.
- 42 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo un trešo jautājumu ir jāatbild, ka:

— pirms 1994. gada 1. janvāra radīta muitas parāda piedziņai, kas veikta pēc šī datuma, ir piemērojamas vienīgi Muitas kodeksa 217.–232. pantā ietvertās procesuālās normas;

- pēc Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā noteiktā termiņa izbeigšanās attiecībā uz prasību par muitas parāda piedziņu, ievērojot šajā pašā pantā paredzēto izņēmumu, ir iestājies noilgums, kas nozīmē paša parāda noilgumu un tātad — dzēšanu. Ņemot vērā šo tiesību normu, 221. panta 3. punkts pretēji šī paša panta 1. un 2. punktam ir jāuztver kā materiāltiesiska norma un tādējādi tā nav piemērojama attiecībā uz muitas parādu, kas radies pirms 1994. gada 1. janvāra. Ja muitas parāds ir radies pirms 1994. gada 1. janvāra, uz minēto parādu var attiekties tikai tajā laikā spēkā esošās noilguma tiesību normas, pat ja parāda piedziņas process ir uzsākts pēc 1994. gada 1. janvāra.

Par otro jautājumu

- 43 Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai gadījumā, kad ir piemērojams Muitas kodeksa 221. pants, minētā panta 1. punktā paredzētā nodokļa summas paziņošana parādniekam var notikt, pirms tas ir ticis "iegrāmatots".
- 44 Ir jānorāda, ka Muitas kodeksā būtībā ir pārņemti Regulas Nr. 1854/89 noteikumi par ievedmuitas un izvedmuitas nodokļa aprēķinu, ar kuru tiek uzsākts muitas parāda piedziņas process attiecībā uz "iegrāmatošanas" jēdzienu, kā arī attiecībā uz prasību saskaņā ar attiecīgo procedūru paziņot nodokļa summu, tiklīdz tā ir iegrāmatota.
- 45 Beļģijas valdība uzskata, ka saistībā ar Muitas kodeksa nepiemērojamību uz minēto jautājumu nav vajadzības atbildēt. Komisija atbildē attiecībā uz Regulu Nr. 1697/79

uzskata, ka minētās summas ierakstīšana grāmatvedības dokumentos nav iepriekšējs obligāts nosacījums piedziņas prasības celšanai. Aģente uzskata, ka, pēc viņas domām, nodokļa summas paziņošanai vienmēr ir jānotiek pēc iegrāmatošanas.

⁴⁶ No Muitas kodeksa 221. panta 1. punkta redakcijas izriet, ka, kā to savu secinājumu 68. punktā norāda arī ģenerālvokāts, nav nekādu šaubu par to, ka iegrāmatošana, kas ietver muitas iestāžu veiktu nodokļa summas ierakstīšanu grāmatvedības vai citos to vietā izmantotos dokumentos, obligāti ir jāpaziņo ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa summas parādniekam.

⁴⁷ Šāda iegrāmatošanas un nodokļa summas paziņošanas darbību hronoloģiska norise, kas ietverta jau paša Muitas kodeksa VII sadaļas 3. nodaļas 1. iedaļā ar nosaukumu “Muitas nodokļa summas iegrāmatošana un paziņošana parādniekam”, ir jāievēro, lai neradītu nevienlīdzīgu attieksmi pret maksātājiem un turklāt neietekmētu Muitas savienības harmonisku darbību. Šāda paša pieeja ir ietverta Regulā Nr. 1854/89, kuras ceturtajā apsvērumā ir paredzēti “termiņi, kādos iegrāmatošanās ievadmuitas un izvedmuitas nodokļa summas ir jāsedz”.

⁴⁸ Šis risinājums nekādi neiestājas pret Tiesas judikatūru, uz kuru atsaucas Komisija, un saskaņā ar kuru, kaut arī muitas iestādes nav ievērojušas nodokļa summas ierakstīšanai grāmatvedības dokumentos paredzētos termiņus, tas nav šķērslis vēlākai piedziņai, jo iegrāmatošanai noteikto termiņu neievērošana var būt par pamatu tikai tam, ka attiecīgajai dalībvalstij pašas līdzekļu nodrošināšanas ietvaros ir jāmaksā kavējuma procenti (šajā sakarā skat. it īpaši 1998. gada 26. novembra

spriedumu lietā *C-370/96 Covita, Recueil*, I-7711. lpp., 36. un 37. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *De Haan*, 34. punkts). Šajos spriedumos tiek lemts vienīgi par jautājumu, kādas sekas ir novēlotai iegrāmatošanai un attiecas vienīgi uz attiecībām starp dalībvalstīm un Kopienu.

- 49 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka ar Muitas kodeksa 221. panta 1. punktu ir noteikts, ka ievadmuitas un izvedmuitas nodokļa summai ir jābūt iegrāmatotai, pirms tā tiek paziņota parādniekam.

Par ceturto jautājumu

- 50 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai dalībvalstīm ir jānosaka procedūra, saskaņā ar kuru, piemērojot Muitas kodeksa 221. pantu, ir veicama muitas parāda nodokļa summas paziņošana parādniekam.
- 51 Beļģijas valdība un Komisija norāda, ka dalībvalstīm nav jāreglamentē to valsts likumdošanā muitas parāda paziņošanas procedūra. Pēc aģentes domām, dalībvalstīm ir jānosaka šī procedūra un, ja dalībvalstis to nav izdarījušas, tikai vienu dokumentu, apšaubāmā veidā atsaucoties uz Muitas kodeksa 221. pantu, var uzskatīt par paziņojumu minētā panta izpratnē.
- 52 Visbeidzot, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, ir jāatgādina, ka atbilstoši Kopienu pamatā esošajiem un attiecības starp Kopienu un dalībvalstīm regulējošajiem

vispārējiem principiem dalībvalstīm to teritorijā saskaņā ar EKL 10. pantu ir jānodrošina Kopienu tiesiskā regulējuma īstenošana. Ciktāl Kopienu tiesības, ieskaitot to vispārējos principus, neietver kopējas tiesību normas šajā sakarā, valsts iestādes, īstenojot šo tiesisko regulējumu, darbojas atbilstoši valsts formālajām un materiālajām tiesību normām (skat. it īpaši 1995. gada 23. novembra spriedumu lietā C-285/93 *Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau*, *Recueil*, I-4069. lpp., 26. punkts, un 2004. gada 25. marta spriedumu lietā C-495/00 *Azienda Agricola Giorgio, Giovanni un Luciano Visentin u.c.*, *Recueil*, I-2993. lpp., 39. punkts).

53 Tā kā Kopienu muitas likumdošanā nav ietverti noteikumi nedz par jēdziena “attiecīgā procedūra” saturu, nedz jebkādi noteikumi, kas šo kompetenci piešķirtu citām institūcijām, nevis dalībvalstīm un to iestādēm, lai noteiktu minēto procedūru, ir jāuzskata, ka tā izriet no dalībvalstu iekšējām tiesību sistēmām. Gadījumā, ja tās nav ieviesušas īpašas procesuālās tiesības, valsts kompetentajām iestādēm ir jānodrošina paziņošana, kas muitas nodokļa parādniekam ļauj precīzi apzināties savas tiesības.

54 Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka dalībvalstīm nav pienākuma pieņemt īpašas procesuālās normas attiecībā uz procedūru, saskaņā ar kuru ir veicama ievad muitas un izved muitas nodokļa summas paziņošana parādniekam, ja attiecībā uz minēto paziņojumu ir piemērojamas vispārpiemērojamas valsts procesuālās tiesību normas, ar kurām tiek nodrošināta atbilstoša parādnieka informētība un ļauj tam, pilnībā apzinoties lietas apstākļus, nodrošināt savu tiesību aizstāvību.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi,

kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta), nospriež:

- 1) **pirms 1994. gada 1. janvāra radīta muitas parāda piedziņai, kas veikta pēc šī datuma, ir piemērojamas vienīgi Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 217.–232. pantā ietvertās procesuālās normas;**

- 2) **ar Regulas Nr. 2913/92 221. panta 1. punktu ir noteikts, ka ievadmuitas un izvedmuitas nodokļa summai ir jābūt iegrāmatotai, pirms tā tiek paziņota parādniekam;**

- 3) **pēc Regulas Nr. 2913/92 221. panta 3. punktā noteiktā termiņa izbeigšanās attiecībā uz prasību par muitas parāda piedziņu, ievērojot šajā pašā pantā paredzēto izņēmumu, ir iestājies noilgums, kas nozīmē paša parāda noilgumu un tātad — dzēšanu. Ņemot vērā šo tiesību normu, 221. panta 3. punkts pretēji šī paša panta 1. un 2. punktam ir uzskatāms par materiāltiesisku normu un tādējādi tā nav piemērojama attiecībā uz muitas parādu, kas radies pirms 1994. gada 1. janvāra. Ja muitas parāds ir radies pirms 1994. gada 1. janvāra, uz minēto parādu var attiekties tikai tajā laikā spēkā esošās noilguma tiesību normas, pat ja parāda piedziņas process ir uzsākts pēc 1994. gada 1. janvāra;**

- 4) **dalībvalstīm nav pienākuma pieņemt īpašas procesuālās normas attiecībā uz procedūru, saskaņā ar kuru ir veicama ievadmuitas un izvedmuitas nodokļa summas paziņošana parādniekam, ja attiecībā uz minēto paziņojumu ir piemērojamas vispārpiemērojamas valsts procesuālās tiesību normas, ar kurām tiek nodrošināta atbilstoša parādnieka informētība un ļauj tam, pilnībā apzinoties lietas apstākļus, nodrošināt savu tiesību aizstāvību.**

[Paraksti]